

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2018-3739
Den 4. december 2018

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 10. december 2018

SUPPLERENDE SAMLENOTAT

4. Iran.....	2
5. Ukraine	4

4. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 30. december 2018 forventes en bred drøftelse af EU's tilgang til Iran. Det forventes, at EU-kredsen vil tage generel drøftelse af EU's bredere tilgang til Iran, der både bakker op om JCPOA og adresserer Irans adfærd i regionen, Irans ballistiske missilprogram, menneskerettighedssituationen i landet og Irans illegale aktiviteter i Europa. I forlængelse af rådsmødet den 19. november 2018 er der indledt drøftelser på teknisk niveau af mulige nye, målrettede og proportionelle sanktioner over for Iran.

2. Baggrund

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. november 2018 orienterede udenrigsministeren om det planlagte iranske attentat på dansk grund og opfordrede til, at EU indfører målrettede, proportionale foranstaltninger over for Iran. Udenrigsministeren understregede, at Danmark fortsat bakker fuldt op om atomaftalen med Iran (JCPOA), men at det samtidig er vigtigt, at man fra EU's side trækker en streg i sandet over for Irans uacceptable adfærd i Europa. Til mødet blev der udtrykt bred opbakning til Danmark og støtte fra mange lande til forslaget om indførelse af fælles foranstaltninger over for Iran, herunder fra centrale EU-lande.

De tekniske drøftelser om indførelse af fælles foranstaltninger over for Iran er nu begyndt i EU's arbejdsgrupper. Vedtagelse af sanktioner kræver enstemmighed.

Efter USA's udtræden af atomaftalen i maj og USA's genindførelse af sanktioner imod Iran har der i EU pågået et intenst arbejde for at bevare atomaftalen. Frankrig, Storbritannien og Tyskland fører an i arbejdet for at implementere tiltag, som kan sikre Irans økonomiske incitament for at forblive i aftalen.

De seneste sager om ulovlige iranske efterretningsaktiviteter i Danmark og Europa slutter sig til EU's øvrige bekymringer over Irans ballistiske missilprogram, destabiliserende regionale adfærd og menneskerettighedssituationen i Iran. Sagerne understreger behovet for en balanceret og nuanceret EU-tilgang til Iran.

3. Formål og indhold

Sammen med en række andre EU-lande har Danmark i forlængelse af rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. november 2018 ønsket en bredere drøftelse af Iran på det kommende rådsmøde (udenrigsanliggender) den 10. december 2018. Der forventes en drøftelse af Iran og EU's politik over for landet, som forventes at behandle balancen mellem på den ene side bevarelsen af atomaftalen og på den anden side adressering af EU's bekymringer over Irans ulovlige efterretningsaktiviteter i Europa, destabiliserende regionale adfærd, ballistiske missilprogram og menneskerettighedssituationen i landet. EU's Høje Repræsentant for udenrigsanliggender og E3 forventes at redegøre for dialogen med Iran om bevarelse af atomaftalen, herunder status for forhandlingerne om de finansielle og økonomiske aspekter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Danmark står sammen med en større gruppe af ligesindede lande, som advokerer for en fælles tilgang til Iran, hvor EU's bekymringer over Irans adfærd tydeligt adresseres, samtidig med at der fortsat støttes fuldt op om atomaftalen. Drøftelsen forventes primært at vedrøre, hvor balancen ligger mellem bevarelsen af atomaftalen og adressering af EU's bekymringer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen fastholder sin klare støtte til atomaftalen med Iran, så længe Iran overholder aftalens forpligtelser, da den har direkte betydning for vores sikkerhed. Samtidig mener regeringen, at det er afgørende at have en balanceret tilgang til Iran, hvor EU kan adressere de skadelige aspekter af Irans adfærd samtidig med, at EU arbejder for at fastholde atomaftalen. Det er vigtigt, at Danmark arbejder tæt sammen med vores nærmeste partnere om dette.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. november 2018.

5. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der ventes en kort drøftelse med hovedfokus på situationen i Det Azovske Hav forud for en frokostdrøftelse med Ukraines udenrigsminister Pavlo Klimkin. Drøftelsen skal ses i lyset af konfrontation mellem Rusland og Ukraine ved indsejlingen til Det Azovske Hav den 25. november, hvor Rusland forbindrede tre ukrainske flådefartøjer i at sejle ind i Det Azovske Hav og efterfølgende beskød og beslaglagde de ukrainske fartøjer, som sammen med de ukrainske besætningsmedlemmer nu er tilbageholdt af Rusland.

2. Baggrund

Drøftelsen forventes især at gøre status for situationen i Det Azovske Hav forud for en frokostdrøftelse med Ukraines udenrigsminister Pavlo Klimkin.

De russiske myndigheder blokerede den 25. november indsejlingen til Det Azovske Hav gennem Kertjs-strædet og nægtede tre ukrainske flådefartøjer passage. Da de ukrainske fartøjer forsøgte at sejle tilbage til Odessa åbnede den russiske kystvagt ild mod fartøjerne, som blev bordet af russiske specialstyrker. Såvel fartøjer som besætninger tilbageholdes af Rusland.

Konfrontationen mellem Rusland og Ukraine omkring Det Azovske Hav skal ses på baggrund af, at spændingen gennem de seneste måneder er forøget ved indsejlingen til Det Azovske Hav på baggrund af russisk kontrol og inspektion af såvel ukrainske som andre landes kommercielle skibe, som besejler de ukrainske havne gennem Kertjs-strædet. Denne chikane mod skibsfarten har alvorlige økonomiske konsekvenser for de ukrainske havnebyer og det sydøstlige Ukraine. Den russiske annektering af Krim i 2014 og Ruslands konstruktion af Kertjs-broen, som forbinder det russiske fastland med det ulovligt annekterede Krim, indebærer, at Rusland de facto kontrollerer indsejlingen til Det Azovske Hav.

EU udsendte den 28. november en erklæring, som udtrykte stærk bekymring over den øgede spænding mellem Rusland og Ukraine omkring Det Azovske Hav og opfordrede til deeskalation. EU gjorde det klart, at den russiske magtanvendelse var uacceptabel, og EU opfordrede Rusland til at løslade de ukrainske fartøjer og besætninger og til at sikre den fri sejlads og adgangen til Det Azovske Hav.

Som følge af konfrontationen med Rusland indførte Ukraine den 26. november undtagelsestilstand i 30 dage. Undtagelsestilstanden ventes dermed ikke at få indvirkning på første runde af præsidentvalget i Ukraine, som afholdes den 31. marts. Der er desuden parlamentsvalg i Ukraine i efteråret 2019.

3. Formål og indhold

Der forventes en kort drøftelse med hovedfokus på situationen i Det Azovske Hav forud for frokostdrøftelsen med Ukraines udenrigsminister Pavlo Klimkin. EU forventes at bekræfte indholdet af erklæringen om Det Azovske Hav, herunder ikke-ankendelse af den illegale

russiske annektering af Krim og støtte til Ukraines uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til EU-erklæringen om Det Azovske Hav, herunder ikke-ankendelse af den russiske annektering af Krim og støtte til Ukraines uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil i relation til konflikten i Det Azovske Hav støtte fuldt ud op om kravene til Rusland om løsladelse af de ukrainske fartøjer og deres besætninger og til sikringen af den frie sejlads og adgang til at besejle Det Azovske Hav. Regeringen støtter fuldt ud EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Ruslands illegale annektering af Krim samt Ukraines suverænitet og territoriale integritet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 16. november 2018 til orientering.